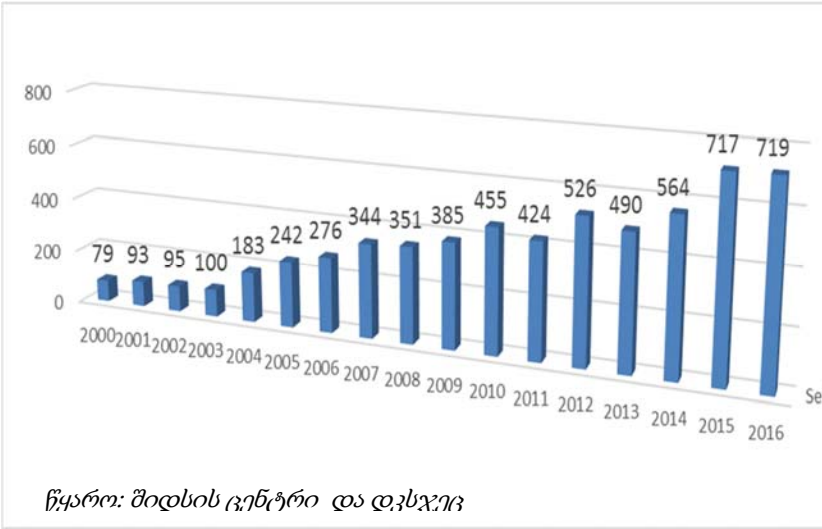

საქართველო მოკლე მიმოხილვა

აივ ინფექცია/შიდსი საქართველოში

საქართველოში აივ ინფექციის ეპიდემია ძირითადად კონცენტრირებულია მაღალი რისკის ჯგუფებში (ინმ-ები, კსმ ქალები და მსმ-ები). ზოგად მოსახლეობაში აივ პრევალენტობა კვლავ დაბალი რჩება (0,4% 2016 წელს) აივ ინფექციის რეგისტრირებული შემთხვევების რიცხვმა 2016 წლის ბოლოს შეადგინა 6131, მათგან 1205 გარდაიცვალა. ამავე წლისთვის აივ ინფიცირებულთა სავარაუდო რიცხვი იყო 9600. აივ ინფექციის ეპიდემია ინარჩუნებს ნელ, მაგრამ სტაბილურ ზრდას. 2016 წელს რეგისტრირებული იყო 719 ახალი შემთხვევა.

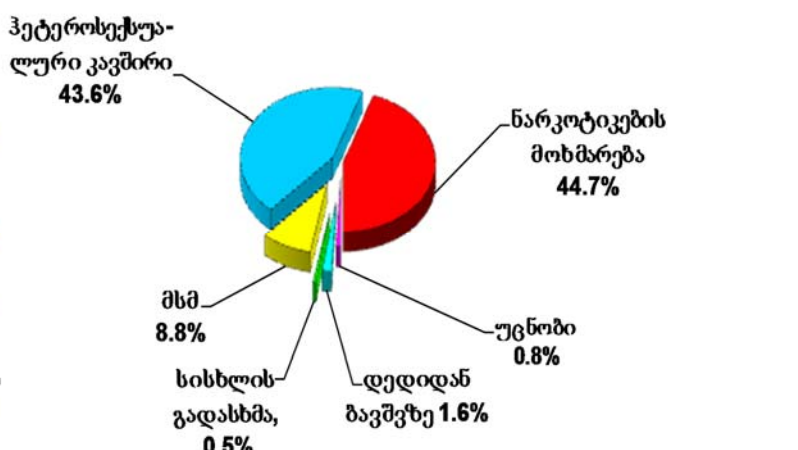
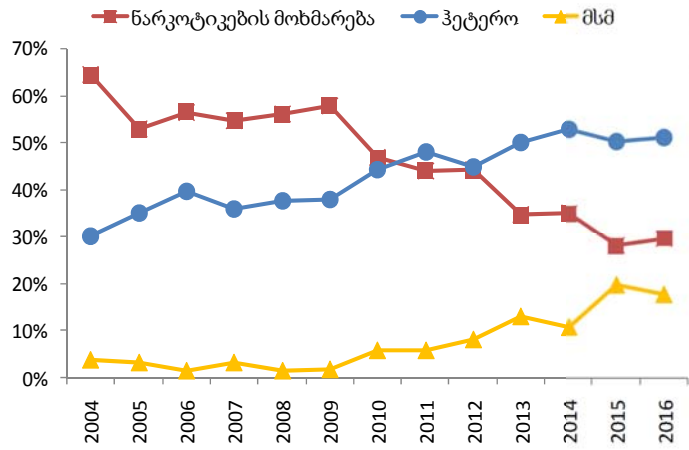

ბოლო კვლევების (IBBSS) მიხედვით აივ ეპიდემია კონტროლს ექვემდებარება ყველა მაღალი რისკის ჯგუფში მსმ-ების გარდა. 2013 და 2015 წლის IBBSS კვლევებმა აჩვენა, რომ მსმ-ებში აივ ინფექციის აივ პრევალენტობამ ამ ჯგუფში ორ დიდ ქალაქში (თბილისი და ბათუმი) 17%-დან 25%-მდე მოიმატა.

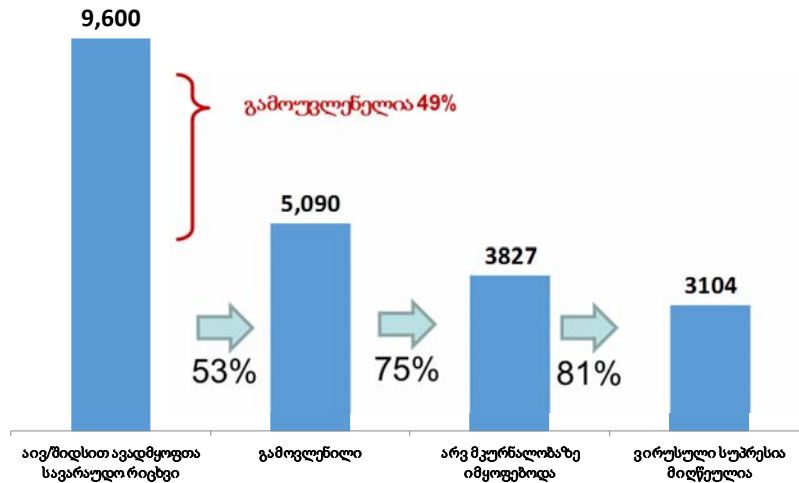
2016 წ		
	აივ ტესტირების რაოდენობა	აივ პრევალენტობა (%) (IBBSS კვლევების მიხედვით)
ინმ	28290	2.3
კსმ ქალები	2111	2.2
მსმ	2035	25
პატიმრები	6068	2

აივ გადაცემის გზები

თუ 1990-2010 წლებში აივ ინფექციის გადაცემის ძირითად გზას ნარკოტიკების ინრავენური მოხმარება წარმოადგენდა, 2011 წლიდან იმატა ინფექციის გადაცემამ სქესობრივი გზით. 2016 წელს ახალი შემთხვევების 51% განპირობებული იყო დაუცველი ჰეტეროსექსუალური სქესობრივი კავშირით, ხოლო 17% ჰომოსექსუალური კავშირით.

გაეროს 90-90-90 სამიზნეებთან მიმართებაში ქვეყანას მნიშვნელოვანი პოზიციები აქვს მეორე და მესამე სამიზნეზე, თუმცა ჩამორჩება პირველი 90-თან დაკავშირებით. 2016 წლის ბოლოსთვის აივ ინფიცირებულთა მხოლოდ 53%-მა იცოდა საკუთარი აივ პოზიტიური სტატუსის შესახებ. მათი 75% ჩრთული იყო არც მკურნალობაში და ამათგან 81%-ში მიღწეული იქნა ვირუსის გამრავლების შეჩერება. ამ მიღწევებისა და მკურნალობის მაღალი ხარისხის გამო საქართველოს არც მკურნალობის პროგრამა საერთაშორისო ექსპერტების მიერ შეფასებული იქნა, როგორც რეგიონში საუკეთესო. ასევე, 2015 წლის დეკემბრიდან საქართველო იყო პირველი ქვეყანა რეგიონში, რომელიც შეუერთდა ჯანმოს ვუმკურნალოთ ყველას სტრატეგიას. თუმცა, აივ შემთხვევების ადრეული გამოვლენა კვლავ მნიშვნელოვან გამოწვევად რჩება. დკსჯეც მჭიდროდ თანამშრომლობს შიდსის ცენტრთან, არასამთავრობო და სათემო ორგანიზაციებთან მაღალი რისკის ჯგუფებში აივ გამოვლენის გაუმჯობესების მიზნით და ნერგავს ინოვაციურ მეთოდებს აივ, ტუბერკულოზისა და ვირუსული ჰეპატიტების ინტეგრირებული სკრინინგის პროგრამების სახით, მობილური ამბულატორიების გამოყენებით და სხვ.

წყარო: შიდსის ცენტრი

კონფექციები აივ ინფიცირებულთა შორის
 აივ/ტუბერკულოზი - 22%; 2016 წელს გამოვლენილი იყო აქტიური ტუბერკულოზის 90 შემთხვევა
 HIV/HCV კონფექცია - 34% (1099), მათგან 697-მა (21%) ჩაიტარა მკურნალობა

PMTCT - დედიდან შვილზე აივ გადაცემის პრევენცია
 აივ ტესტირებით მოცვა 93% (51287/54874)
 პრევენციული არც მოცვა 100% (45)
 ქვეყანა გეგმავს აივ ინფექციის დედიდან შვილზე გადაცემის ელიმინაციას 2020 წლისათვის

90-90-90 სამიზნეების მისაღწევად გატარებული ზომები

აივ ტესტირების გაფართოება

აივ ტესტირების ცენტრების რაოდენობა გაზრდილი იქნა გლობალური ფონდის პროგრამის ფარგლებში შექმნილია 8 მობილური ამბულატორია მსმ-ების ტესტირებისთვის შექმნილია ნერწყვის ტესტები გაფართოვდა HIV/HCV ტანდემ ტესტირება

არც მკურნალობით მოცვის გაფართოება, რეჟიმების ოპტიმიზაცია

ქვეყანამ დაიწყო მკურნალობა ყველას სტრატეგიის განხორციელება 2015 წლის დეკემბრიდან არც მკურნალობის რეჟიმები გამარტივდა ჯანმოს რეკომენდაციების საფუძველზე ჯანმოს რეკომენდაციით განახლდა არც მკურნალობის ეროვნული გაიდლაინი გაძლიერებული იქნა აივ ტესტირებასა და მკურნალობას შორის რეფერალის სისტემა

არც მკურნალობის მონიტორინგის გაძლიერება

გაუმჯობესდა შემთხვევის მართვის ღონისძიებები დაწერგილია მონიტორინგის მობილური ბრიგადები დაწერგილია პაციენტთა თვით-დახმარების ცენტრების მხარდაჭერის პროგრამა

მობილური ამბულატორიების რაოდენობის გაზრდა
 მსმ-ებსა და ტრანსგენდერებს შორის ბინაზე ტესტირების მოდელის პილოტირება
 აივ შემთხვევების ოპტიმალური გამოვლენის მოდელის დანერგვა
 შემთხვევის მართვის ღონისძიებების შემდგომი გაძლიერება
 ერთი დაწესებულება - სამი დაავადება - აივ/ტუბერკულოზი/C ჰეპატიტის ინტეგრირებული სკრინინგის მოდელის პილოტირება

ჯანმოსთან თანამშრომლობა

ჯანმო საქართველოს წამყვანი საერთაშორისო პარტნიორია 1990-იანი წლებიდან, როცა ქვეყანამ ჯანმოს რეკომენდაციების საფუძველზე დაიწყო აივ ინფექცია/შიდსისა და ტუბერკულოზის ეროვნული სტრატეგიებზე მუშაობა. ამ წლების განმავლობაში ჯანმო უწყვეტ მხარდაჭერას უწევდა საქართველოს აივ და ტუბერკულოზის პროგრამების შეფასებისა და ეროვნული სტრატეგიების გადახედვის მხრივ, რათა ქვეყნის სამიზნეები შესაბამისობაში ყოფილიყო საერთაშორისო მიზნებთან - ჯერ ათასწლეულის განვითარების სამიზნეებთან და მოგვიანებით, მდგრადი განვითარების სამიზნეებთან და ქვეყანას შემღებოდა აივ ეპიდემიაზე ეფექტიანი პასუხის განხორციელება. ჯანმოს აივ ეპიდემიის მოდელირების ხელსაწყო SPECTRUM საშუალებას აძლევს ქვეყანას შეაფასოს აივ ინფექციის გავრცელების მასშტაბები და განსაზღვროს აივ ინფექციის შემთხვევების სავარაუდო რიცხვი. 2017 წელს იგივე მოდელირების პროგრამა რეგიონში პირველად საქართველოში იქნა გამოყენებული სგ ინფექციების ეპიდემიების მოდელირებისათვის. 2018 წელს ჯანმო გეგმავს აივ ინფექცია/შიდსის სტრატეგიული გეგმის განახლებას 2019-2021 წლების პერიოდისთვის.

მონიტორინგისა და შეფასების ჩარჩო.

- 2019-2021 წლების სტრატეგიული გეგმა განახლდება 2018 წელს.
- ჯანმოს SPECTRUM მოდელირების ხელსაწყო წარმატებით იქნა გამოყენებული აივ და სგ გავრცელების შეფასებისთვის ქვეყანაში
- ჯანმოს დახმარებას უწევს საქართველოს დედიდან შვილზე აივ ინფექციისა და სიფილისის ელიმინაციის საქმეში 2020 წლისათვის

დონორთა დაფინანსებული პროგრამების მდგრადობისა და ეფექტიანი გადაბარების უზრუნველყოფა

მიუხედავად მნიშვნელოვანი განვითარებისა და წინსვლისა აივ ინფექციისა და ტუბერკულოზის მართვის სფეროებში, საქართველო კვლავ რჩება რიგი გამოწვევების წინაშე, მათ შორისაა გლობალური ფონდის პროგრამების დაფინანსების მდგრადობის უზრუნველყოფა. გლობალური ფონდის დაფინანსების მნიშვნელოვანი შემცირების ფონზე (2019-2022 წლების პერიოდზე დაფინანსება განახევრებული იქნება) მთავრობამ უნდა უზრუნველყოს შიდა რესურსების საკმარისი ოდენობით მობილიზება აივ ინფექციის მზარდი ეპიდემიის კონტროლისათვის საქართველოში.

2022 წლისთვის დონორული დაფინანსებიდან სახელმწიფო დაფინანსებაზე უმტკივნეულო და ეფექტიანი გადასვლის უზრუნველყოფისათვის 2016 წელს შემუშავებული იქნა გლობალური ფონდის პროგრამების მდგრადობისა და გარდამავალი პერიოდის 2017-2021 წლების გეგმა.

2015 წლიდან სახელმწიფო თავისი ბიუჯეტის ფარგლებში ყიდულობს პირველი რიგის შიდსის სამკურნალო არც მედიკამენტებს. 2017 წელს შესყიდული იქნა ასევე მეორე რიგის მედიკამენტების 25%. 2017 წლის 1 ივლისიდან სახელმწიფომ სრულად იტვირთა გლობალური ფონდის ჩანაცვლებითი პროგრამების დაფინანსებაც ჩანაცვლებითი თერაპიის სახელმწიფო პროგრამასთან შერწყმის გზით. აღსანიშნავია, რომ ამ ცვლილებასთან ერთად სახელმწიფომ გააუქნა პაციენტების მხრიდან თანაგადახდის მოთხოვნა და მკურნალობა გახდა სრულიად უფასო. მომავალ წლებში კიდევ უფრო იზრდება სახელმწიფოს ვალდებულებები გლობალური ფონდის მიერ დაფინანსებული ღონისძიებების გადაბარებაზე, პირველ რიგში კი არც მკურნალობის მონიტორინგისთვის საჭირო სადიაგნოსტიკო ტესტების (PCR - რნმ/დნმ და CD4 უჯრედების რაოდენობის განსაზღვრა) შესყიდვაზე.

განსაკუთრებით დიდ გამოწვევად რჩება აივ პრევენციული პროგრამების დაფინანსების მდგრადობა. უკვე ცნობილია, რომ 2020 წლიდან სახელმწიფომ უნდა დაიწყოს ინვესტირება აივ პრევენციული პროგრამების დაფინანსების კუთხით. ზიანის შემცირების ევრაზიის ქსელისა და გაეროს მოსახლეობის ფონდის მხარდაჭერით შემუშავებული იქნა აივ პრევენციული პროგრამების (შპრიცისა და ნემსის პროგრამა, ჩანაცვლებითი თერაპიის პროგრამა, აივ პრევენციული ღონისძიებები კსმ ქალებსა და მსმ-ებისთვის) სტანდარტები თავისი განფასებებით. აღნიშნული სტანდარტები წარდგენილი იქნება საკოორდინაციო საბჭოსა და სამინისტროს გაიდლაინების განხილვის კომიტეტისთვის გადახედვისა და დამტკიცების მიზნით, რაც საფუძველს შეუქმნის სახელმწიფოს დააფინანსოს აივ პრევენციული პროგრამებიც, პირველ რიგში მაღალი რისკის ჯგუფებში აივ შემთხვევების გამოვლენის და მკურნალობისა და მოვლის პროგრამებში გადამისამართების ღონისძიებები. ასევე, 2019 წლიდან, შესაძლებელია, სახელმწიფო დაფინანსების პრიორიტეტად არჩეული იყოს აივ პრევენციისთვის საჭირო თავდაცვის საშუალებებისა და სახარჯი მასალების (შპრიცები და ნემსები, კონდომები და სხვ.) შესყიდვა.

საქართველოს შრომის
ჯანმრთელობისა და
სოციალური დაცვის
სამინისტრო

საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და
სოციალური დაცვის სამინისტრო
ა.წერეთლის გამზ.144 თბილისი, საქართველო,
0119
www.moh.gov.ge

დაავადებათა კონტროლისა და
საზოგადოებრივი
ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი

დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი
ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი
მ.სასათიანის ქ.9, თბილისი, საქართველო, 0177
www.ncdc.ge